

Jura - pozri *Francúzsko*

T. Rousseau: Most v Jura (1834)

T. Rousseau: Chatrče v Jura (1834)

Juraj - (†303); gréc Γεώργιος/Georgios; klasic. sýrčinou *ܓܝܘܪܓܝܘܨ* / Giwargis; lat. Georgius; narodený v Lydde v rímskej *Palestíne*; bol vojakom v rímskej armáde a bol neskôr uctievaný ako kresťanský mučeník; jeho otec bol Gerontius bol gréckym kresťanom z Kappadokie a úradníkom v rímskej armáde; jeho matka Polychronia bola kresťanka z rímskej Palestíny; sv. Juraj sa stal dôstojníkom v rímskej armáde v stráži cisára Diokleciána; jedným zo *štrnástich pomocníkov v núdzi* a jeden z najvýznamnejších vojenských svätých (pozri *svätec jazdecký*); podľa tradície r. 303 Dioklecián (ovplyvnený Galeriom) vydal nariadenie, že každý kresťanský vojak v armáde má byť zatknutý a každý vojak musí obetovať rímskym bohom; sv. Juraj odmietol a rozhneval Diokleciána, ktorý nechcel prísť o svojho najlepšieho tribúna a syna svojho najlepšieho úradníka; ale Juraj hlasno deklaroval svoju vieru a vystúpil proti cisárovmu ediktu; Dioklecián sa pokúsil zlomiť jeho odpor peniazmi, darmi pôdy a otrokmi; Juraj odmietol, tak Dioklecián pristúpil k trestu; Juraj pred popravou rozdal všetok svoj majetok chudobným; po niekoľkých mučeníach vrátane tržných rán mečom, pričom ho trikrát oživovali, bol popravený sťatím pre Nikomejskými hradnými múrmi 23.apríla 303; prizerajúca cisárovná Alexandra a pohanský kňaz Athanasius sa stali kresťanmi; telo sv. Juraja bolo prevezené do Lyddy na pohreb a čoskoro sem začali chodiť kresťania na jeho hrob a uctievali ho ako mučeníka;

-kresťanský *svätec*, jeden zo *štrnástich pomocníkov v núdzi*, zobrazovaný ako rytier s *drakom*, ktorý bol jeho *atribútom*; častý kresťanský motív *heraldických figúr*; veľký *svätec* východných cirkví > figurálny motív *ikon*; ochranca pevností a *patrón vojakov a rytierov*; postava Juraja zabíjajúceho draka vyskytujúca sa v kresťanskom umení je odrazom *Hóra*, ktorý v *koptskom umení* ako jazdec bojuje s *krokodíлом* (ten má potom pôvod v perzskom bohovi dobra *Ahurovi Mazdovi* bojujúcim proti drakovi - *zlu a temnote* = *Ahrimanovi*); pozri *socha jazdecká, svätec jazdecký, medaila svätójurajská; Theodor; atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*

-v súvislosti s heslom *Jarilo*: slovanský boh plodnosti Jarilo býval niekedy stotožňovaný so svätým Jurajom a je možné, že pôvodný obrad (jarilky), slávený skôr v lete, bol pod vplyvom tohto stotožnenia presunutý práve na sviatok tohto svätca

http://en.wikipedia.org/wiki/Saint_George

<http://en.wikipedia.org/wiki/Dragon>

<http://pt.wikipedia.org/wiki/Ficheiro:ChapitoStGeorges3.jpg>

http://pt.wikipedia.org/wiki/Arte_rom%C3%A2nica

<http://it.wikipedia.org/wiki/Sovrana>

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Ikona>

<http://www.facsimilefinder.com/facsimile/400/prayer-to-the-virgin>

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/8602830383/in/photostream/>

<http://www.stastnezeny.cz/index.asp?menu=3&record=24924>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Svat%C3%BD_Ji%C5%99%C3%AD

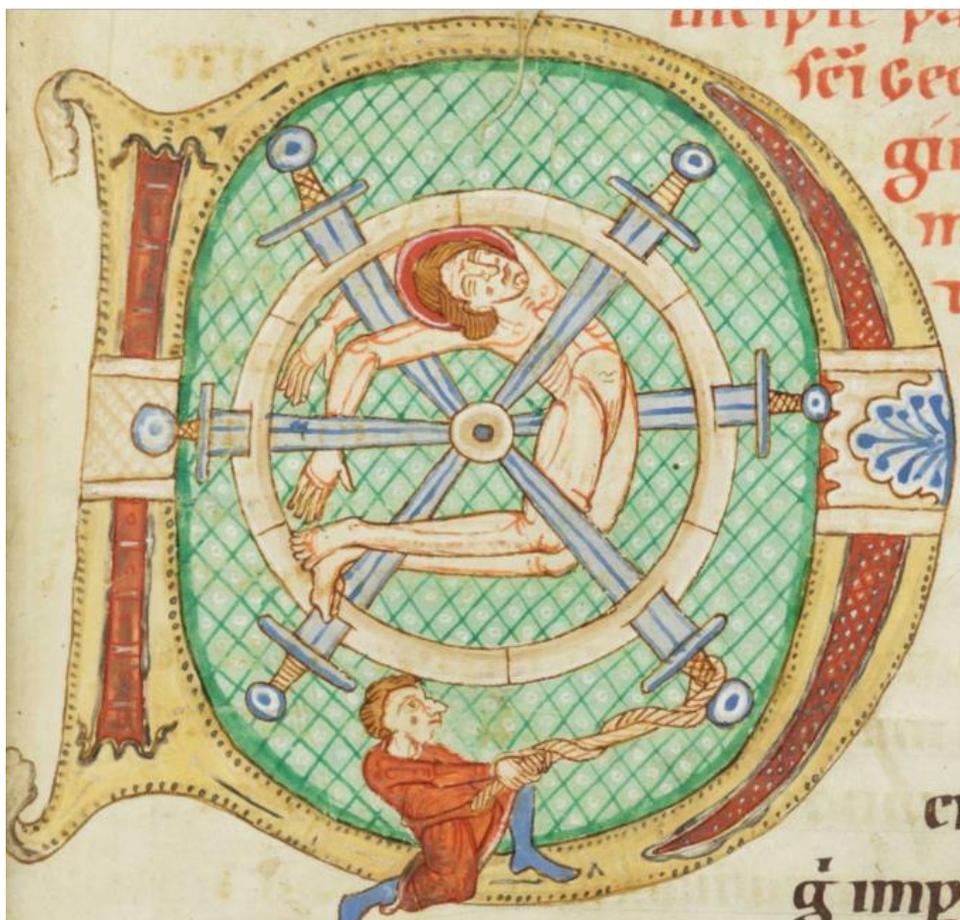
https://www.google.sk/search?q=Mathieu+Saint+Georges+terrassant+le+Dragon&espm=93&tbn=isch&source=iu&imgil=OLO-bJhrmHRvwm%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn2.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtbn%253AAND9GcTaSa5974Sdj507Y3xfYsGzask6NqFNy3cMlnuARzkS2-BEMAu2w%253B800%253B396%253BVKgt88N4ENYr_M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.agnelliniartemoderna.it%25252Fen%25252Fmostra.php%25253Fid%2525253D12%25252526artista%2525253D37&sa=X&ei=FGKzUpWcFMuw4QSU_oDIBQ&ved=0CD8O9QEwAw&biw=1858&bih=994#facrc=&imgdii=5aCR7WA4DZ0Y6M%3A%3BBILBIMCwKCAu4M%3B5aCR7WA4DZ0Y6M%3A&imgrc=5aCR7WA4DZ0Y6M%3A%3BebTKxGBkDJPehM%3Bhttp%253A%252F%252Ffujoo.org%252Fwp-content%252Fuploads%252FhLIC%252Ffac4367f2a2443012c0818c323827426b.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Ffujoo.org%252Ftag%252Fxx%252Fpage%252F14%252F%3B650%3B513

https://www.google.sk/search?q=Ji%C5%99%C3%AD+s+drakom+Pra%C5%BEsk%C3%BD+hrad&espm=2&biw=1858&bih=995&tbn=isch&imgil=WhYTShi2Ogpq4M%253A%253BwqYMxomJIU3TpM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.kralovskacesta.cz%25252Ffcs%25252Fp-rohlikda%25252Fobjekty%25252Fsocha-sv-jiri-s-kasnou.html&source=iu&fir=WhYTShi2Ogpq4M%253A%252CwqYMxomJIU3TpM%252C_&u sg= pMXzfkW7AMfd1PIZ5CejozhX2k%3D&sa=X&ei=xAkPVPzYL87n7AaizIGIBw&ved=0CCUQ9QEwAg#facrc=&imgdii=&imgrc=Y2ZbrYBpQPT5VM%253A%3BBPKOHXem6IMUyM%3Bhttp%253A%252F%252Fzhola.com%252Fpraha%252FgalleryPMU%252FbazilikaSvJiriGallery%252Fvelke%252FjizniPortalSvJiriPresUliciTympanon.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fzhola.com%252Fpraha%252Fcz.php%253Fst%253DbazilikaSvJiriGallery%3B480%3B360

<http://lj.rossia.org/users/marinni/349182.html?mode=reply>

https://www.google.sk/search?q=Saint+George+the+Great&espm=2&biw=1846&bih=995&tbn=isch&imgil=GSD6R ns8-uTM%253A%253BmUhj09RxIRS6_M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.stgeorgehollywood.org%25252Fabout-us%25252Fpatron_saint&source=iu&pf=m&fir=GSD6R ns8-uTM%253A%252CmUhj09RxIRS6_M%252C_&u sg= CeII-9JH5AiZbTxzyGNjCQauwaE%3D&dpr=1&ved=0CDwQyjc&ei=8q3MVNiYLMO4Udzdg8gL#imgdii=&imgrc=GSD6R ns8-uTM%253A%3BmUhj09RxIRS6_M%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.stgeorgehollywood.org.php54-1.dfw1-2.websitetestlink.com%252Fassets%252Fimages%252Ficons%252FIO71900000S0029AMgeorge_martyr.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.stgeorgehollywood.org%252Fabout-us%252Fpatron_saint%3B180%3B244

<https://www.pinterest.com/pin/340303315571834543/>

Iniciála D. Umučenie sv. Juraja (Codex Bodmer 127, 12.st.)

Sv. Juraj, drak a princezná (Modlitba k Panne Márii, 2.po. 13.st.)

Sv. Juraj bojuje s drakom (detail z rukopisu Beauchamp Hours, Royal MS 2 A XVIII, 1401)

H. Schedel (grafik): Sv. Juraj (Norimberská kronika, 1440-1514)

Sv. Juraj a drak (Huth Hours, Add MS 38126, 1480)

Majster amsterdamského kabinetu: Sv. Juraj bojuje s drakom (1470-1500)

Neznámy autor: Súboj rytiera s drakom (ilustrácia ku kronikám o Štylfrídovi, Bruncvíkovi a o panne Vlaste, 1501-1600)

B. Montagna: Sv. Juraj a mýtvy drak (rytina, 1500-1520)

T. Riemenschneider: Sv. Juraj bojuje s drakom (1490-1495)

Jiří a Martin z Kluže (zlievači): Sv. Juraj s drakom (3.nádvorie Pražského hradu, 1373)

Raffael: Sv. Juraj a drak (1506)

Raffael: Sv. Juraj bojuje s drakom (kabinetový obraz, 1505)

V. Carpaccio: Sv. Juraj krstí neveriacich (1507)

V. Carpaccio: Sv. Juraj a drak (1502-1507)

G. Lemberg: Sv. Juraj oslobodzuje princeznú (1520)

A. Altdorfer: Sv. Juraj a drak (1515)

A. Dürer: Stojaci sv. Juraj (medirytina, 1500-1505)

A. Dürer: Sv. Juraj na koni (medirytina, 1508)

A. Dürer: Sv. Juraj na koni (drevoryt, 1502 - 1503)

L. van Leyden: Sv. Juraj oslobodzuje princeznú (rytina, 1523)

C. Cort podľa G. Clovia: Sv. Juraj zabíja draka (rytina, 16.st.)

J. Tintoreto: Sv. Ľudovít, sv. Juraj a princezná (16.st.)

J. Tintoreto: Sv. Juraj a drak (16.st.)

J. Tintoreto: Sv. Juraj (16.st.)

Tizian: Madona a Dieťa so sv. Dorotou a Jurajom (16.st.)

H. Rottenhammer: Martýrium sv. Juraja (1600)

M. Damaskinos: Svätý Juraj a svätý Demetrius (16.st.)

J. König: Sv. Juraj zabíja draka (1.pol. 17.st.)

Anonym podľa M. Schongauera: Sv. Juraj a drak (rytina, 1475-1490)

Anonym: Sv. Juraj a drak (rytina, 1530-1570)

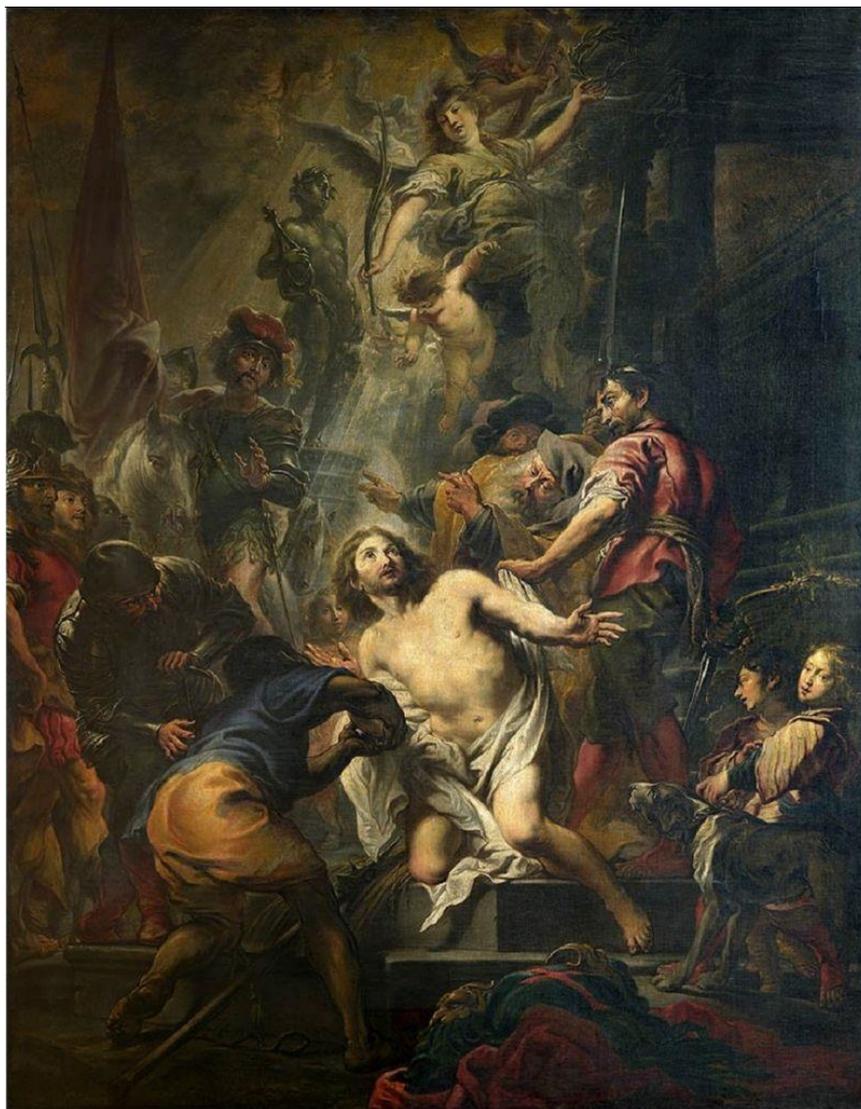
Anonym: Sv. Juraj a drak (kolorovaná rytina, 1500-1525)

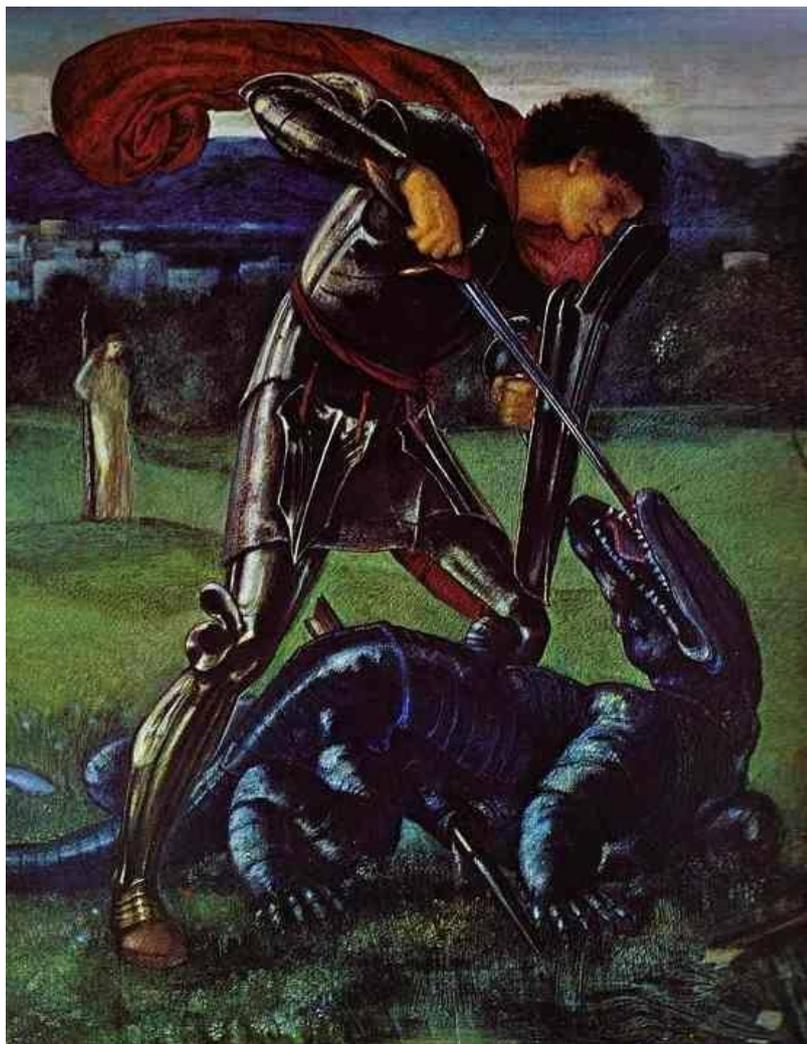
W. Pannels podľa P. P. Rubensa: Sv. Juraj zabíja draka (lept, 1631)

J. Ziarnko: Sv. Juraj a drak (1620)

C. Schut I. : Sťatie sv. Juraja (17.st.)

E. Burne-Jones: Sv. Juraj a drak (19.st.)

G. Moreau: Sv. Juraj a drak (1889-1890)

S. J. Solomon: Sv. Juraj (19.st.)

D. G. Rossetti: Svadba sv. Juraja a princeznej Sabry (1857)

G. Matieu: Sv. Juraj a drak (1961)

S. Dalí: Sv. Juraj a drak

Juraj Zelený - Zelený Juraj

Juran - Chü-Jan

jurodiví/blázni v Kristu/svätí blázni - Lexikón náboženských hnutí, sekt: blázni v Kristu, ľudia, ktorí často mávali *prorocké* schopnosti; v ruskej *hagiografii* tvorili životy „svätých bláznov“ osobitnú skupinu; išlo o pasívnu aj aktívnu jurodivosť; pasívna jurodivosť sa vzťahuje na seba až do zosmiešňovania seba samého, zdanlivé *bláznovstvo*, hanobenie *tela* a potláčanie telesných túžob; aktívna jurodivosť spočíva v *kritike* sveta, demaskovaní *hriechov* a nedostatkov bohatých aj chudobných, mocných aj slabých bez ohľadu na pravidlá *slušnosti* a *morálky*; jurodiví mohli kritizovať *cára*, ako aj znevažovať chrám Boží, symboly *viery* apod.; pozri *kresťanské rády*, *kaciri*, *proroci*, *cirkev*, *chlystovia/kristoverci*, *Rusko*

-jurodivosť odkazuje na správanie, ako je vzdať sa všetkého svetského *majetku* pri vstupe do *mnišského rádu*, alebo úmyselné ignorovanie pravidiel každej spoločnosti v prospech *náboženstva*, zvlášť *kresťanstva*; takí jedinci boli známi ako „*svätí blázni*“ a „*požehnaní hlupáci*“; pod pojmom „*požehnal*“ zahrnuje implikuje ako *prostoduchosť* a *nevinosť* v očiach Božích; termín „*blázni v Kristu*“ pochádza zo spisov sv. Pavla; púštni *otcovia* a ostatní *svätí* (pozri *pustovníci*, *anachoréti*) hrali úlohu *svätých bláznov*, pretože mali jurodivosť z východnej pravoslávnej *askézy*; blázni v Kristu často používali *šokujúce*, *nekonvenčné* správanie, napádali uznávané normy, *prorokovali* alebo *maskovali* svoju *zbožnosť*; paralelne s *kresťanskou jurodivosťou* existovala v *islame*, *súfizme* a iných náboženských prúdoch;

-známky jurodivosti (podivného správania) prejavovali už niektorí *proroci Starého zákona*; prorok *Izaiáš* chodil nahý a bosý asi tri roky a predpovedal nadchádzajúce zajatie v Egypte (*Izaiáš 20,2-3*); prorok *Ezechiel* ležal pred kameňom, ktorý symbolizoval sužovaný Jeruzalem a hoci mu Boh dal pokyn k jedlu chleba pečeného na ľudskom odpade, nakoniec požiadal použiť namiesto toho *kravský hnoj* (*Ezechiel 4,9-15*); *Ozeáš* si vzal *neviestku* aby tým symbolizoval neveru Izraela pred Bohom (*Ozeáš 3*); podľa názoru niektorých učencov títo proroci neboli vnímaní ako *nemúdri* svojimi súčasníkmi, pretože ich správanie priťahovalo pozornosť ľudí a vzbudilo ich *pokánie*

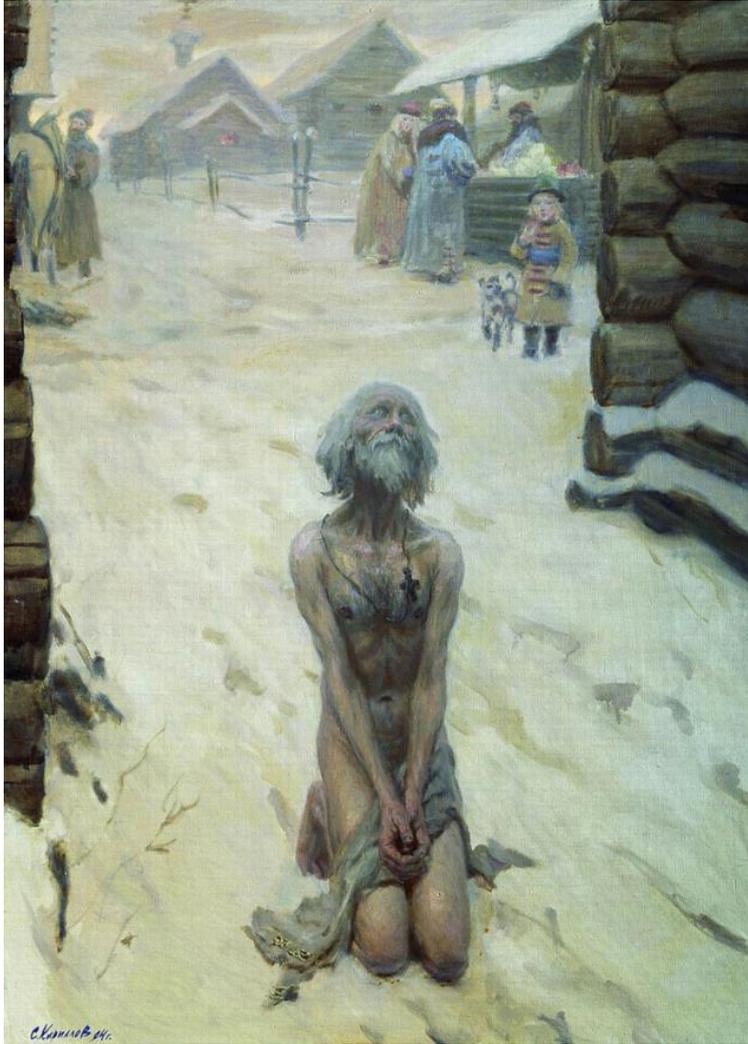
-podľa kresťanských myšlienok „bláznovstvo“ bolo súčasťou dôsledného odmietania svetských starostí a napodobňovania *Krista*, ktorý vydržal posmech a poníženia z davu (pozri *Posmievanie Krista*); duchovný význam „hlúposti“ od počiatku vekov kresťanstva bol blízky neprijateľnosti sociálnych pravidiel pokrytectva, brutality a túžby po moci a zisku; najznámejším príkladom jurodivosti v západnej cirkvi je *svätý František z Assisi*, ktorého správanie sa prísne riadilo Kristovým učením; podobne ako on aj *františkáni* sa zriekli všetkého majetku a zamerali sa na kázanie obyčajnému ľudu v uliciach; sv. Juniper, stúpenec františkánskeho rádu, doviedol zásady rádu do extrému; keď niekto požiadal o niečo z jeho majetku, jednoducho sa ho zriekol, vrátane svojho oblečenia; raz dokonca rozrezal plátno, zakrývajúce *mensu*, a dal ho chudobnej žene; kým takéto správanie bolo trápne jeho bratom, široké okolie ho vnímalo ako čistý príklad františkánskeho rádu, a preto si ho vážilo

-svätý blázon alebo jurodivý je ruská verzia jurodivosti východnej pravoslávnej askézy; svätý blázon je ten, kto koná úmyselne hlúposti v očiach ľudí; termín sa vzťahuje na správanie, ktoré nie je spôsobené ani omylom, ani slabomyseľnosťou, ale je zámerné a provokatívne; svätý blázon predstiera šialenstvo, hlúposť, alebo je výrazom úmyselného vzdoru a skrytou formou rozhorčenia; pravoslávna cirkev si myslí, že svätí blázni dobrovoľne pod rúskom šialenstva, skrývali svoju svetskú dokonalosť a vyhli sa tak chvále; niektoré vlastnosti svätých bláznov ako polonahosť, život bez domova, vyjadrovanie sa v hádankách, jasnovidectvo a prorocké schopnosti sa mohli javiť občas nebezpečné a zdanlivo amorálne; moderní jurodiví na rozdiel od pôvodných sú si všeobecne vedomí toho, že vyzerajú pateticky v očiach druhých; snažia sa predvídať toto pohrdanie cez prehnaným sebe ponižovaním, ktorého cieľom je maskovať svoju prevahu nad svojím publikom; bláznom v Kristu sa často dáva titul Požehnaného (блаженного), ktorý pre ortodoxiu nemusí nutne znamenať, že jedinec je menej ako svätec, ako to platí v rímskokatolíckej cirkvi; skôr titul Požehnaný poukazuje na požehnanie od Boha, o ktorom sú svätí blázni presvedčení, že ho získali; vo východnej cirkvi prvým svätým bláznom bol Isidor Barankis Egyptský (†369); termín však nebol užívaný až do príchodu mnícha a pustovníka sv. *Simeona z Edesy/Simeona svätého blázna* (†550), ktorý je považovaný za *patróna* svätých bláznov; ruská pravoslávna cirkev má medzi svojimi svätými 36 jurodivých, počnúc Prokopom z Ustyug; jedným z najznámejších moderných príkladov v ruskej cirkvi je sv. Xenia z Petrohradu a tzv. svätý blázon Rasputin

https://en.wikipedia.org/wiki/Foolishness_for_Christ#Holy_fool

M. V. Nesterov: Rus. Duša ľudu (detail, 19.-20.st.)

S. A. Kirillov: Bazil. Modlitba (tretia časť trilógie Svätá Rus, 1994)

V. I. Surikov: Boží blázon sediaci na snehu (1885)

V. I. Surikov: Bojarka Feodosia Morozova (výrez, 1887)

jurta - prenosný ľahký stan kočovníkov v južnej *Sibíri* a *strednej Ázii*; kruhového pôdorysu s kupulovou strechou; *mongolský koberec* zakrývajúci vchod do jurty zdobený motívmi *morskej vlny* s *apotropajným významom* (pozri *ornament*)

jury/žiri - *umelecká porota*; členovia jury posudzujú predložené *diela* a rozhodujú o ich prijatí alebo odmietnutí na základe štatútu *výstavy*, svojich umeleckých, svetonázorových a iných hľadísk; jury ustanovená aj pri súťažiach, udeľovaní cien, štipendií, študijných pobytov; zložená z odborníkov (umelci, kritici, historici a teoretici umenia, sociológovia, politici, zástupcovia záujmových organizácií) aj *laikov*; pozri *kunsthistorik*, *kritika výtvarného umenia*

Justín Mučeník - (†165); Oxfordský lexikón svätcov: filozof a *mučeník*; narodil sa v meste Nablus (starozákonný *Síchem*) v *Samárii* a bol pôvodom Grék; získal značné vedomosti z rétoriky, poézie a histórie, a potom sa venoval filozofii, ktorú študoval v *Efeze* a *Alexandrii*; postupne sa stal *stoikom*, *pytagorejcom* a *platonikom*, no okolo r. 130 sa stal kresťanom a je všeobecne pokladaný za prvého kresťanského filozofa; jeho hľadanie *pravdy* uspokojila až *biblia*, *Ježiš* a Božie slovo, no neprestal nosiť plášť filozofa; viedol diskusie so *Židmi*, *pohanmi* a *heretikmi*, najmä v *Ríme*, kam prišiel v r. 150; jeho dielo patrí medzi najstaršie diela z poapoštolského obdobia a odrážajú názory kresťanského intelektuála; vo svojom diele opisuje kresťanskú vieru, obrady *krstu* a *eucharistiu* i rozdávanie *almužien*; Justín vyvracia obvinenia z *nesmrteľnosti* a *ateizmu* a poukazuje na to, že *vernosť* cisárovi sa zakladá na učení *Krista* a *sv. Pavla* (pozri *Peniaz dane*); Justínovým cieľom bola apoštolizácia (pozri *apoštol*), lebo sa nazdával, že *pohania* by sa mohli stať kresťanmi, keby mali možnosť zrozumiteľnej a fundovanej literatúry poznať kresťanskú náuku a náboženský život kresťanov; nakoniec zomrel za vlády cisára Marka Aurélia; zachoval sa autentický záznam zo súdu nad Justínom, v ktorom sa jasne vyznal z kresťanskej viery, odmietol obetovať rímskym bohom, čo bol v *Rímskej ríši* smrteľný zločin a prijal utrpenie a smrť ako prostriedok k *spáse*; sviatok má 1.júna; pozri *vzkriesenie* (Betz), *kresťanskí svätci*, *narodenie z Panny*, *apologetika*

Justína Paduánska - žila okolo r.300; *panna* a mučenica, pravdepodobne za čias cisára Maxmiliána; o jej živote a smrti sa vie veľmi málo; legenda o jej živote sa zakladala na údajoch prvého padovského biskupa Prodocima a žiaka *sv. Petra*; Justína Paduánska je *patrónkou* rádu *benediktínov*; jej *atribútom* je *jednorožec* (Hall); pozri *atribúty*, *symbols*, *alegórie* a *prirovnania*; *kresťanskí svätci*

-je kresťanská svätica známa pre konverziu *Cypriána*, pohanského kúzelníka v Antiochii; údajne boli umučení v roku 304 počas prenasledovania z rímskeho cisára Diokleciána; je patrónkou *Padovy*; pozri *kresťanskí svätci*

http://en.wikipedia.org/wiki/Justina_of_Padua

https://www.google.sk/search?q=Justine+of+Padua&espv=2&biw=1858&bih=995&tbm=isch&tb_o=u&source=univ&sa=X&ei=6n4hVeXADYKqsQGO-oGYAw&ved=0CB4QsAQ&dpr=1

Mantegna: Sv. Justína (1453-1454)

P. Veronese: Mučenie sv. Justína (1570-1575)

Moretto da Brescia: Svätá Justína s jednorožcom (1530)

Justicia - prepis v stredovekej latinčine; *Iustitia/Iusticia*

juta - surovina získavaná z vlákien rastliny jutovníka rastúcej v tropických oblastiach; používaná na výrobu hrubých tkanín; pozri *textília*

jutro - plošná *historická miera* (0,575 ha); pozri *hektár*

jutro katastrálne - plošná *historická miera* (0,575 46 ha)

Juturna - Zamarovský: *nymfa*, matka boha *Fonsa*, ktorého porodila *Ianusovi*

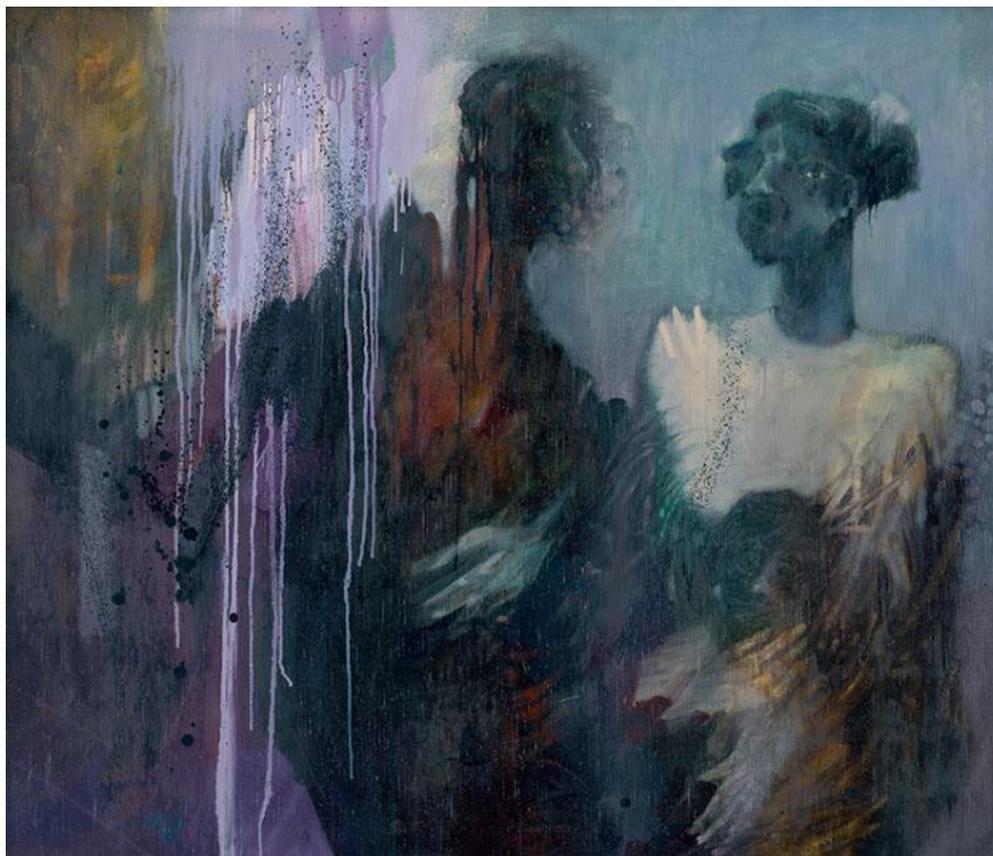
juvenilia - *prvotina*, *dielo* z autorovej mladosti; pozri *chéf d'oeuvre, oeuvre; pentimenti*

juxtapozícia - polozenie vedľa seba; pozri *pozícia 2*

tzv. **juxtapozícia pulzná** - tzv. *pulzná juxtapozícia*

Južná Afrika - pozri *Afrika*

[https://sk.wikipedia.org/wiki/Ju%C5%BEen%C3%A1_Afrika_\(%C5%A1t%C3%A1t\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Ju%C5%BEen%C3%A1_Afrika_(%C5%A1t%C3%A1t))

J. Oravec: Hlas Južnej Afriky (1988)

Južná Amerika - pozri *Trinidad, Ohňová zem, Peru, Brazília, Andy, Čile; kolibrík; quincha, juhoamerickí maliari, juhoamerickí umelci*

http://www.yvettedefrance.com/Photos-du-monde/A1/amerique_sud.htm

Južné Holandsko - pozri *Umelci Južného Holandska 18.st., maliari Južného Holandska 18.st*

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Nizozemsko>

južný pól - pozri *rumelkový fénix (Eberhard); pól*

Jü-lej - Beliana v súvislosti s heslom *broskyňový amulet*: Jü-lej je čínsky ochranný bôžik, strážca *domu*; pozri *čínski bohovia*